

Happy Move

Meldcode huiselijk geweld en
kindermishandeling

Inhoud

1.	Inleiding	3
2.	Definities	3
3.	Beroepsgeheim	3
4.	Paradox van de geheimhoudingsplicht	3
5.	Wettelijk meldrecht	3
6.	Beoordeling van een besluit over het doorbreken van het beroepsgeheim	4
7.	Taakverdeling	4
8.	Signaleren	4
9.	Stappenplan huiselijk geweld en kindermishandeling	5
	Stap 1: In kaart brengen van signalen	6
	Stap 2: Overleggen met collega / raadplegen Veilig Thuis	7
	Stap 3: Gesprek met de deelnemer	7
	Stap 4: Wegen van huiselijk geweld of kindermishandeling	8
	Stap 5: Beslissen	9
10.	Veilig Thuis	10
11.	Signalen van geweld door een beroepskracht in een zorg- of onderwijsrelatie	10
12.	Tips	11
13.	Verder lezen	11
14.	Tools	11
15.	Literatuur	12

1. Inleiding

De meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling is bedoeld om medewerkers van Happy Move een leidraad te geven hoe te reageren op signalen van dit soort geweld. De meldcode dient tevens het doel van een zorgvuldige afweging tussen de **geheimhoudingsplicht** en het **wettelijke meldrecht** van de medewerkers.

Waar 'hij' staat, kan ook 'zij' gelezen worden.

2. Definities

Huiselijk geweld

"Lichamelijk, geestelijk of seksueel geweld of bedreiging daarmee door iemand uit de huiselijke kring" (Wet maatschappelijke ondersteuning, 2015, artikel 1.1.1).

Huiselijke kring

"Een familielid, een huisgenoot, de echtgenoot of voormalig echtgenoot of een mantelzorger" (Wet maatschappelijke ondersteuning, 2015, artikel 1.1.1).

Kindermishandeling:

"Elke vorm van voor een minderjarige bedreigende of gewelddadige interactie van fysieke, psychische of seksuele aard, die de ouders of andere personen ten opzichte van wie de minderjarige in een relatie van afhankelijkheid of van onvrijheid staat, actief of passief opdringen, waardoor ernstige schade wordt berokkend of dreigt te worden berokkend aan de minderjarige in de vorm van fysiek of psychisch letsel" (Wet maatschappelijke ondersteuning, 2015, artikel 1.1.1; Jeugdwet, 2020, artikel 1.1).

3. Beroepsgeheim

Iedere begeleider die individuele deelnemers (jeugd)hulp, zorg, steun of een andere vorm van begeleiding biedt, heeft een beroepsgeheim.

Dit beroepsgeheim verbiedt de begeleider om informatie over de deelnemer aan derden te verstrekken, tenzij de deelnemer hem daarvoor toestemming heeft gegeven.

Doel van het beroepsgeheim is de drempel voor de toegang tot de hulpverlening zo laag mogelijk te maken en de deelnemer het vertrouwen te geven dat hij vrijuit kan spreken.

4. Paradox van de geheimhoudingsplicht

Er doet zich bij de omgang met het beroepsgeheim een zekere paradox voor. De geheimhoudingsplicht is het instrument bij uitstek om ervoor te zorgen dat deelnemers naar de begeleider toe komen en ook bereid zijn om open over hun zorgen te spreken. Ze mogen er immers op vertrouwen dat hun verhaal niet zomaar elders terecht komt. Maar een te rigide omgang met het beroepsgeheim kan tot gevolg hebben dat een deelnemer die dringend hulp nodig heeft juist niet geholpen wordt omdat de begeleider meent dat hij vanwege zijn beroepsgeheim niet mag ingrijpen.

5. Wettelijk meldrecht

Iedere begeleider met een beroepsgeheim heeft het wettelijk recht om, zo nodig zonder toestemming van (de ouders van) hun deelnemer, vermoedens van kindermishandeling of huiselijk geweld bij Veilig

Thuis te melden. Bij Happy Move is de **directeur** degene die een eventuele melding bij Veilig Thuis maakt.

Daarnaast omvat het meldrecht het recht voor de directeur (begeleider) om, zonder toestemming van de deelnemer, op verzoek van Veilig Thuis informatie over betrokkene te verstrekken.

6. Beoordeling van een besluit over het doorbreken van het beroepsgeheim

Zou achteraf een toetsende organisatie gevraagd worden om een oordeel te geven over het optreden van Happy Move, dan wordt vooral de *zorgvuldigheid* beoordeeld *waarmee het besluit om de geheimhouding te verbreken tot stand is gekomen*.

Daarbij wordt onder andere gelet op:

- Collegiale consultatie;
- Raadpleging van Veilig Thuis;
- Aanwezigheid van voldoende relevante feiten of signalen en zorgvuldige verzameling van deze feiten en signalen;
- Zorgvuldige en concrete afweging van belangen;
- De contacten die er met de deelnemer zijn geweest over de melding. Concreet gaat het er dan om of de directeur zich, gelet op zijn mogelijkheden en op de omstandigheden waarin de deelnemer verkeert, heeft ingespannen om de deelnemer toestemming te vragen of om hem te informeren, indien het verkrijgen van toestemming niet mogelijk bleek.

7. Taakverdeling

Begeleider:	Alert zijn op signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling bij deelnemers en hun ouders. Aangeven bij seniorbegeleider of directeur als er signalen van huiselijk geweld en/of kindermishandeling opgemerkt worden.
Seniorbegeleider:	Directeur alarmeren bij signalen van huiselijk geweld of kindermishandeling. Eventueel uitleggen aan begeleiders wat er van hen verwacht wordt.
Directeur:	Andere directieleden en beleidsmedewerker vanaf begin betrekken bij het proces. In gesprek gaan met deelnemers en/of ouders/verzorgers. Verantwoordelijk voor het al dan niet maken van een melding bij Veilig Thuis. Verantwoordelijk voor het inzetten of voortzetten van noodzakelijke hulp.
Beleidsmedewerker:	Beleidsmatige ondersteuning bij het proces.

8. Signaleren

De onderstaande twee websites kunnen geraadpleegd worden over de signalen bij een vermoeden van huiselijk geweld en kindermishandeling:

[Signaleren van kindermishandeling](#)

Signalen van kindermishandeling: [Gedragssignalen en signalen van psychische gesteldheid](#)

Signalen van kindermishandeling: [Lichamelijke signalen](#)

Signalen van kindermishandeling: [Signalen uit de omgeving](#)

[Signalenkaart huiselijk geweld en kindermishandeling](#)

9. Stappenplan huiselijk geweld en kindermishandeling

In aanmerking nemende de Algemene verordening gegevensbescherming, de Jeugdwet, de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) 2015 en het privacyreglement van Happy Move, hanteert Happy Move het Stappenplan huiselijk geweld en kindermishandeling, welke onderdeel uitmaakt van de meldcode.

Bekijk de video ['Verbeterde meldcode Huiselijk geweld en kindermishandeling'](#).

Er zijn twee apps waarin je informatie kunt vinden over de meldcode:

Infodelen en **Meldcode** (Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, 2018).

Infodelen geeft regels voor de informatie-uitwisseling bij signalen van kindermishandeling tussen hulp- en zorgverleners en AM(H)K, gezinsvoogdij en Raad voor de Kinderbescherming.

Meldcode helpt je om de 5 stappen van het stappenplan te doorlopen. Het cluster 'Sociaal werkers, jeugd- en gezinsprofessionals' is voor Happy Move van toepassing.

Aan de hand van 5 stappen bepaalt de directie in overleg met de beleidsmedewerker en eventueel (senior)begeleiders of er melding gemaakt moet worden bij Veilig Thuis en of er voldoende hulp kan worden ingezet (Rijksoverheid, 2019).

Stap 1 In kaart brengen van signalen

Stap 2 Overleggen met collega / raadplegen Veilig Thuis

Stap 3 Gesprek met de deelnemer

Stap 4 Wegen van huiselijk geweld of kindermishandeling

Heb ik op basis van de stappen 1 t/m 3 een vermoeden van / is er sprake van huiselijk geweld en/of kindermishandeling?

Heb ik een vermoeden van / is er sprake van acute of structurele onveiligheid?

Stap 5 Beslissen

1. Is melden noodzakelijk?

2. Is hulp bieden/organiseren (ook mogelijk)?

Ben ik in staat effectieve (passende) hulp te bieden of organiseren?

Werken betrokkenen mee aan de geboden of georganiseerde hulp?

Leidt deze hulp tot duurzame veiligheid?

De stappen die hierboven worden beschreven zijn in een bepaalde volgorde gerangschikt, maar deze volgorde is niet dwingend. Waar het om gaat, is dat de directeur op enig moment in het proces alle stappen heeft doorlopen, voordat hij besluit om al dan niet een melding te doen. Zo zal het soms voor de hand liggen om meteen met de deelnemer in gesprek te gaan over bepaalde signalen. In andere gevallen zal de directeur eerst overleg willen plegen met een collega en met Veilig Thuis voordat hij het gesprek met de deelnemer aangaat. Ook zullen stappen soms twee of drie keer worden gezet.

Bij iedere stap van de meldcode kan advies worden ingewonnen bij Veilig Thuis, juist ook wanneer de directeur (nog) niet zeker is over de signalen.

Stap 1: In kaart brengen van signalen

Signalen in kaart brengen

Breng de signalen die een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling bevestigen of ontkrachten in kaart en leg deze vast.

Ook de gegevens die de signalen weerspreken leg je vast.

Leg ook (de uitkomsten van) de contacten over de signalen vast, evenals de stappen die worden gezet en de besluiten die worden genomen.

De [kindcheck](#) hoeft alleen te worden uitgevoerd als een volwassen deelnemer begeleiding krijgt bij Happy Move en er een vermoeden bestaat dat de thuissituatie voor de *kinderen* van deze deelnemer niet veilig is.

Zorgvuldig vastleggen van signalen

Pak de drie signalenlijsten van Richtlijnen jeugdhulp en jeugdbescherming erbij:

Signalen van kindermishandeling: [Gedragssignalen en signalen van psychische gesteldheid](#)

Signalen van kindermishandeling: [Lichamelijke signalen](#)

Signalen van kindermishandeling: [Signalen uit de omgeving](#)

Beschrijf de signalen die een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling bevestigen of ontkrachten op de volgende manier:

- Beschrijf de signalen zo feitelijk mogelijk;
- Beschrijf bij voorkeur signalen die je zelf hebt waargenomen;
- Is het noodzakelijk ook signalen van anderen te melden, vermeld daarbij dan de bron;
- Wees volledig, dit wil zeggen beschrijf ook signalen die het vermoeden ontkrachten;
- Leg je ook hypothesen en veronderstellingen vast, vermeld dit dan uitdrukkelijk;
- Maak een vervolgaantekening als een hypothese of veronderstelling later wordt bevestigd of ontkracht;
- Leg diagnoses alleen vast als ze zijn gesteld door een bevoegde professional.

Bekijk [deze video](#) over wèl concreet en níet concreet documenteren.

De directeur legt een apart document aan in het deelnemersdossier.

Vermeld het vermoeden van kindermishandeling nooit in de gebruikelijke rapportage!

Houd oog voor de vertrouwelijke aard van het uitwisselen van gegevens! Laat geen schermen open staan en verwijder e-mails en bestanden van je computer!

Stap 2: Overleggen met collega / raadplegen Veilig Thuis

Om de signalen die in kaart zijn gebracht goed te kunnen duiden, is overleg met een deskundige collega noodzakelijk.

Zo nodig kan op basis van anonieme deelnemergegevens Veilig Thuis (tel.: 0800-2000) worden geraadpleegd.

Specifieke vormen van geweld (bijv. huwelijksdwang, eer gerelateerd geweld, seksueel misbruik) vragen soms om een andere aanpak en om een andere (volgorde van) stappen. In de app 'Meldcode' staan onder stap 2 links naar expertisecentra vermeld.

Leg de uitkomsten van de collegiale consultatie en/of het gegeven advies van Veilig Thuis vast in het deelnemersdossier.

Stap 3: Gesprek met de deelnemer

Ga in gesprek met de deelnemer of de ouders van de deelnemer:

- Leg het doel van het gesprek uit;
- Bespreek de signalen, dit wil zeggen de feiten die je hebt waargenomen;
- Nodig de deelnemer uit om daarop te reageren.

Kom pas na deze reactie zo nodig met een interpretatie van jouw signalen en van wat je van de deelnemer hebt gehoord.

Worden de zorgen over de signalen door het gesprek niet weggenomen, dan zet je ook de volgende stappen.

Let op: heb je concrete aanwijzingen dat door het voeren van het gesprek de veiligheid van een van de betrokkenen in het geding zou kunnen komen, dan kun je afzien van een gesprek met de deelnemer (en/of met zijn ouders).

Ook kan worden afgezien van een gesprek als er goede redenen zijn om aan te nemen dat de deelnemer daardoor het vertrouwen kwijt raakt in de begeleider en de contacten met de begeleider zal verbreken wat tot gevolg heeft dat de deelnemer uit het zicht raakt.

Bij een besluit om geen contact te leggen met de deelnemer in verband met een mogelijke vertrouwensbreuk dient te worden bedacht dat precies door dit besluit ook weer een risico ontstaat op een vertrouwensbreuk, namelijk op het moment dat de deelnemer ontdekt dat de directeur zonder zijn medeweten een melding over hem heeft gedaan.

Gesprek met de ouders van een jonge deelnemer

Is de deelnemer nog geen 12 jaar, dan voert de directeur de gesprekken over de signalen en eventueel over de melding met de ouders van de jonge deelnemer.

© Happy Move

Uitvoering - Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling - Versie 2022-06-16

Is de deelnemer al wel 12, maar nog geen 16 jaar oud, dan worden deze gesprekken met de ouders en de jeugdige (gezamenlijk of afzonderlijk) gevoerd.

Met de ouders worden bedoeld de personen die het gezag over het kind of de jongere uitoefenen.

Let op: van een gesprek met de ouders of met de jeugdige kan worden afgezien als de directeur concrete aanwijzingen heeft dat door het voeren van dit gesprek de veiligheid van de deelnemer, van zijn ouders, van de directeur of die van anderen bedreigd zou kunnen worden.

Gesprek over het doen van een melding

- Leg uit waarom je van plan bent een melding te doen;
- Vraag de deelnemer om een reactie;
- In geval van vragen en bezwaren van de deelnemer, ga in gesprek en bezie of het mogelijk is om tegemoet te komen aan de bezwaren;
- Is dat niet mogelijk, weeg dan de bezwaren van de deelnemer af tegen de noodzaak om jouw deelnemer en zijn gezin tegen het (risico op) geweld te beschermen. Betrek in je afweging de aard en de ernst van het geweld;
- Doe een melding als naar jouw oordeel de bescherming van de deelnemer en zijn gezinsleden de doorslag moet geven.

De directeur spant zich in om de deelnemer 'mee' te krijgen in de aanpak, maar hij vermijdt het om de indruk te wekken dat het doen van de melding afhankelijk is van de toestemming van de deelnemer. Dat is namelijk niet het geval, want de directeur heeft op basis van zijn wettelijk meldrecht, ook al ontbreekt de toestemming van de deelnemer, het recht om zijn vermoedens te melden.

Van een gesprek over de melding met de deelnemer en/of zijn ouders kun je afzien:

- Als je concrete aanwijzingen hebt dat door het gesprek de veiligheid van een betrokkene kan worden bedreigd;
- Als je concrete aanwijzingen hebt om te veronderstellen dat de deelnemer door het gesprek de contacten met je zal verbreken en daardoor uit het zicht raakt.

Stap 4: Wegen van huiselijk geweld of kindermishandeling

Weeg de aard en de ernst van het huiselijk geweld en/of de kindermishandeling door de afwegingsvragen te doorlopen.

Happy Move hanteert het **afwegingskader pedagogen, psychologen, (psycho)therapeuten, sociaal werkers en jeugd- en gezinsprofessionals**.

Het is aan te bevelen [het afwegingskader](#) erbij te pakken:

De toelichting staat tevens in de app 'Meldcode'. Deze staat aangegeven als **Toelichting...** (afweging 1) en **(?)** (afweging 2).

Afweging 1

Heb ik op basis van de stappen 1 tot en met 3 van de meldcode een vermoeden van of is er sprake van huiselijk geweld en/of kindermishandeling?

- Nee** > Sluit de meldcode af en leg dit vast in het dossier van de deelnemer. Organiseer zo nodig hulp.
- Ja** > Ga verder met afweging 2.

Afweging 2

Heb ik een vermoeden van of is er sprake van acute of structurele onveiligheid?

- Ja** > Melden bij Veilig Thuis. De afwegingsvragen 3 t/m 5 worden samen met Veilig Thuis doorgenomen.
- Nee** > Melden bij Veilig Thuis is niet nodig.

Stap 5: Beslissen

Neem twee (losse) beslissingen:

1) Is melden noodzakelijk?

Melden is noodzakelijk als er sprake is van

- Acute onveiligheid.
- Structurele onveiligheid.

2) Is hulp verlenen of organiseren ook (in voldoende mate) mogelijk?

Hulpverlening is mogelijk als:

- De professional in staat is om effectieve/passende hulp te bieden of organiseren (afweging 3).
- De betrokkenen meewerken aan de geboden of georganiseerde hulp (afweging 4).
- De hulp leidt tot duurzame veiligheid (afweging 5).

Indien hulp verlenen op basis van een van deze punten niet mogelijk is, is melden bij Veilig Thuis noodzakelijk.

De toelichting op de afwegingen 3 tot en met 5 is zowel in het [afwegingskader](#) als in de app 'Meldcode' te vinden.

Afweging 3

Ben ik in staat effectieve (passende) hulp te bieden of organiseren?

Binnen de mogelijkheden van het beroep, de eigen kennis en/of deskundigheid, de organisatie waar hij werkt en persoonlijke omstandigheden weegt de directeur of hij zichzelf voldoende in staat acht op dat moment te handelen naar de onveilige situatie of de vermoedens daarvan. Het is belangrijk na de melding in gezamenlijk overleg met Veilig Thuis te kijken welke hulp nodig is en wie wat kan bieden.

Afweging 4

Werken de betrokkenen mee aan de geboden of georganiseerde hulp?

De directeur schat in en monitort of zijn inzet tot beweging bij de betrokkenen leidt. En of hij in afstemming met andere betrokken professionals aan de slag kan.

Afweging 5

Leidt deze hulp tot duurzame veiligheid?

Een directeur die hulp biedt of organiseert om betrokkenen te beschermen tegen het risico op huiselijk geweld of kindermishandeling weegt telkens af of de onveiligheid daadwerkelijk stopt of zich herhaalt, ondanks de aanwezigheid van een veiligheidsplan en zorg/herstelplan.

10. Veilig Thuis

Veilig Thuis is het advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling.

Veilig Thuis organisaties bevinden zich verspreid over Nederland. De dichtstbijzijnde vestiging (bezoekadres) voor Happy Move is:

Veilig Thuis Zuid Holland Zuid
Johan de Wittstraat 40B
3311 KJ Dordrecht
www.veiligthuiszuidhollandzuid.nl
Tel.: 0800 – 2000.

Advies

Bij iedere stap van de meldcode geldt dat er altijd contact kan worden opgenomen met Veilig Thuis. Bij Veilig Thuis is veel kennis aanwezig over mogelijke signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling. De medewerkers kunnen ook adviseren over de te zetten stappen en over het voeren van gesprekken met deelnemers over de signalen. Als een directeur advies vraagt aan Veilig Thuis, zet Veilig Thuis zelf geen stappen in de richting van de deelnemer of die van anderen. Het advies is dus uitsluitend gericht tot de adviesvrager.

Adviesgesprekken vinden plaats op basis van anonieme deelnemergegevens, voor een adviesgesprek behoeft je je beroepsgeheim dus niet te verbreken. Wel kunnen, met instemming van de adviesvrager, de contactgegevens van de adviesvrager worden vastgelegd, met het oog op een eventueel vervolgadvisie over dezelfde casus.

Melden

Als er bij het volgen van de stappen wordt besloten tot het doen van een melding, neemt Veilig Thuis de zaak over. Veilig Thuis is wettelijk bevoegd om onderzoek te doen naar het huiselijk geweld of de kindermishandeling. Daarbij kan Veilig Thuis informatie opvragen bij andere instanties en organisaties. Veilig Thuis houdt melders op de hoogte van de uitkomsten van het onderzoek en van de acties die in gang worden gezet.

NB: Bij een melding moet de melder deelnemergegevens verstrekken, omdat Veilig Thuis anders geen acties in gang kan zetten naar aanleiding van de melding.

11. Signalen van geweld door een beroepskracht in een zorg- of onderwijsrelatie

“Gaan de signalen over mogelijk geweld gepleegd door een beroepskracht ten opzichte van een deelnemer, meld de signalen dan bij de directie, conform de interne richtlijnen. In dat geval is dit stappenplan niet van toepassing” (Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, 2016, p. 32). In geval van signalen van geweld door een professional gaat bij Happy Move het protocol ‘Uitvoering – grensoverschrijdend gedrag in de zorgrelatie’ in werking.

12. Tips

[Veiligheid van medewerkers](#)

[Gesprekvoering met ouders](#)

[Gesprekvoering met kinderen en jongeren](#)

[Gesprekvoering met gescheiden ouders](#)

13. Verder lezen

Richtlijnen jeugdhulp en jeugdbescherming

[Kindermishandeling](#)

NJi

[Wat moet ik doen als een kind wordt mishandeld?](#)

[Hoe werk ik met de Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling?](#)

LVAK

[De vereniging voor aandachtfunctionarissen huiselijk geweld en kindermishandeling.](#)

Movisie

[Meldcode en dossiervorming. Hoe legt u de handelingen bij het doorlopen van de meldcode vast?](#)

Rijksoverheid

[Meldcode Huiselijk geweld en kindermishandeling](#)

14. Tools

Signalenwijzer, trainingsspel kindermishandeling

Laagdrempelig trainingsspel om samen in gesprek te gaan over het signaleren en herkennen van kindermishandeling en te oefenen met casussen en signalen.

Kaartenset 'In gesprek met ouders over zorgen'

Suggesties voor gebruik: Individueel of met een collega kan men een zorggesprek voorbereiden aan de hand van de vragen. Dit kan willekeurig, gefilterd op categorie, of met specifiek uitgekozen vragen, die op dat moment voor de professional het meest van toepassing zijn. De vragen zijn onderverdeeld in vier categorieën: Voorbereiding op het gesprek, gespreksvaardigheden, reflectievragen en gespreksvoorwaarden. Daarnaast kunnen de vraagkaarten uitstekend worden ingezet tijdens training bij diverse werkvormen, coaching, scholing, een teambijeenkomst of intervisie als werkvorm bij observatieopdrachten, het oefenen van gespreksvaardigheden, reflectie en feedback.

15. Literatuur

- Kanzi. (2017). *IN GESPREK MET OUDERS over zorgen. Welke vragen stel ik mijzelf als professional?* Retrieved December 16, 2021 from <http://www.kanzi.nl/kaartset-in-gesprek-met-ouders-over-zorgen.html>
- Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. (2016). *Basismodel meldcode: huiselijk geweld en kindermishandeling. Stappenplan voor het handelen bij signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling* [Brochure]. Retrieved November 24, 2020 from <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/huiselijk-geweld/documenten/rapporten/2017/01/09/basismodel-meldcode-huiselijk-geweld-en-kindermishandeling>
- Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. (2018). *Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling: Checklist voor managers bij de implementatie van de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling* [Brochure]. Retrieved November 24, 2020 from <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/huiselijk-geweld/documenten/brochures/2012/03/01/checklist-managers-invoeren-meldcode-huiselijk-geweld-en-kindermishandeling>
- Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. (2018). *Nieuw trainingsspel signaleren kindermishandeling gepresenteerd*. Retrieved December 16, 2021 from <https://www.huiselijkgeweld.nl/actueel/nieuws/2018/11/09/nieuw-trainingsspel-signaleren-kindermishandeling-gepresenteerd>
- Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. (2018). *Vraag & antwoord: Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling* [Brochure]. Retrieved November 24, 2020 from <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/brochures/2018/07/02/vraag--antwoord-meldcode-huiselijk-geweld-en-kindermishandeling>
- Overheid. (2020). *Jeugdwet*. Retrieved November 11, 2020 from <https://wetten.overheid.nl/BWBR0034925/2020-07-01>
- Overheid. (2020). *Wet maatschappelijke ondersteuning 2015*. Retrieved November 11, 2020 from <https://wetten.overheid.nl/BWBR0035362/2020-07-01>
- Rijksoverheid. (2019). *Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling*. Retrieved November 11, 2020 from <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/huiselijk-geweld/meldcode>
- Spelpartnershop. (2018). *SignalenWijzer trainingsspel kindermishandeling*. Retrieved December 16, 2021 from <https://www.spelpartnershop.nl/winkel/jeugd-opvoeding-jeugdzorg/signalenwijzer-gesprekstool-kindermishandeling/>